Nro 2

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 5 Stycznia v. s. 1825 roku.

Wiadomości Krajowe.

Ostatnia data z *St. Petersburga*, Gazety Senackiey, jest dnia 27 grudnia r. z.

z Bożey Łaski
MY ALEXANDER PIERWSZY,
Cesarz i Samowładca Wszech Rossyy
i t. d., i t. d., i t. d.,

Pragnąc dla Naszych wiernych poddanych uczynić wszelkie, jakie tylko można, ułatwienie w dostawaniu rzeczy tak istotnie potrzebnych, jak jest sól;

I wysłuchawszy Opinii Rady Państwa Rozkazujemy: 1) zmnieyszyć cenę soli wewnętrzney w porównaniu do roku teraźnieyszego, z magazynow hurtowych i mieyscowego dostarczenia od 5ciu do 40stu kopiejek na pudzie, uważając na położenie źródeł i guberniy, które w sól z nich się opatrują, i podług mnieyszey lub większey dogodności transportu, stosownie do wydającego się pospołu z tym, z osobnym Naszym rozkazem o cenach przedażnych soli na rok 1825, wyrachowania: mający zaś wyniknąć stąd ubytek, przyjąć na rachunek skarbu. 2) Dla ulgi Gubernijom nad morzem Baltyckim i mieyscom, które im są przyległe, zmnieyszyć poszlinę tamożenną od wszystkiey soli zagraniczney, przywożoney do portow guberniy: Estońskiey, Inflantskiey i Kurlandzkiey i do miasta Narwy, dziesięcią kopieykami srebrem od każdego puda; w portach zaś St. Petersburskim, gubernii Archangielskiey i w Tamożniach na całey linii lądowey, zostawić teraźnieyszą poszlinę w swey mocy; jako te mieysca mają więcey dogodności używać na swe potrzeby sól wewnętrzną.

Zmnieyszając tym sposobem dochodu od soli około trzech milionow rubli, Mamy Nadzieję, że wierni poddani Nasi uyrzą w tém nowy Monarszey Naszey o nich pieczy. Dan w Sankt-Petersburgu dnia 26 listopada roku od Narodzenia Chrystusa Pana 1824, a Panowania Naszego, dwódziestego czwartego.

Na autentyku podpisano własną Jego Cesarskiey Mości *ręką tak:* Alexander.

Przez Naywyższy Ukaz do Rządzącego Senatu, pod dniem 24 listopada 1824 roku, mianowani Prezydentami Sądu Głównego Gubernii Wileńskiey: Departamentu 1go Jan *Marcinkiewicz-Żaba*; 2go Departamentu Symon *Zawisza*.

Ukazy Rządzącego Senatu, nowo-ogłoszone, są:

1) Dnia 29 listopada 1824 roku, z 1go Departamentu, o prawidłach zdawania rachunku, z pieniędzy wydawanych na przeprowadzenie rekrutów.

2) Dnia 8 grudnia 1824 roku, z 1go Departamentu, o przypuszczeniu Obywateli Guberniy Białoruskich do pożyczek pieniędzy z Banku, na osnowie ogólney.

3) Dnia 9 grudnia 1824 roku, z 1go Departamentu, o pobieraniu poszlin przy wprowadzeniu z Cesarstwa do Królestwa Polskiego, i z niego do Cesarstwa, lukrecyi smażoney w cukrze, również i innych płodow, wyprowadzanych z Cesarstwa do Królewstwa.

4) Dnia 9 grudnia 1824 roku z 1go Departamentu, o przyymowaniu i opatrywaniu Oficerów woyskowych w szpitalach mieskich i lazaretach półkowych.

5) Dnia 10 grudnia 1824 roku z Igo Departamentu, o przesyłaniu do Banku Pożyczkowego świadectw dodatkowych na majątki przeterminowane.

6) Dnia 10 grudnia 1824, z Igo Departamentu, o porządku następstwa po osobach, którym nadane są dzierżawy skarbowe starostw i majątkow arendownych i o dalszych rzeczach.

7) Dnia 11 grudnia 1824 roku, z Igo Departamentu, o przeniesieniu z Georgiewska do Stawropola mieysc Urzędowych Obwodowych.

Mowa Pana Ministra Oświecenia Narodowego, miana na posiedzeniu Rządu Głownego Szkół, d. 11 grudnia 1824, po przeczytaniu Naywyższego Ukazu, na jego imie, z dnia 17 listopada tegoż roku (*)

Mościwi Panowie! Słuchaliśmy Naywyższego Jego Cesarskiey Mości Ukazu, przepisującego nam powinność naszę. Widzimy z niego, i możemy, wchodząc we wszystkie, należące do tego okoliczności, jeszcze dokładniey widzieć i dowiedzieć się, że wbrew wydanym niegdyś przez Katarzynę Wielką i Błogosławionego Alexandra, Naywyższym Ukazom, niektóre xięgi, zawierające w sobie niezgodne z wyznaniem naszém tłumaczenia o wierze, bez należytego rozpatrzenia, były drukowane i na świat wydawane, gdy obok tego, napisane w celu obalenia tych fałszywych tłumaczeń, ścisłym podlegały zakazom. Nadużycie to, ciągnące za sobą bardzo szkodliwe skutki, po jego odkryciu, pobudziło Cesarza Jegomości do położenia końca takim dążeniom, przez które, podług wyrazów Ukazu, *pomyślność narodowa wiele ztąd szkody ponieść może.* Niech mi wolno będzie rozszerzyć się nieco w tém mieyscu nad mocą i znaczeniem tych wyrazow. W rzeczy samey, nic tak nie jest szkodliwém, jak pisma moralności przeciwne, chytremi, namiętnościom ludzkim dogadzającemi rozprawianiami, łowiące w sidła swe niewinność. Dobrze jeden z uczonych francuzów, w czasie panującego u nich bezrządu i szerzenia się maxym rewolucyynych, do swych spółziomków powiedział: „lepiey jest wszystkim pozwolić przedawać truciznę, aniżeli pisać i drukować zaraźliwe xięgi.“ Nic zaś nie jest tak niebezpiecznem i szkodliwem, jak xiążki, które pod postacią, pełney tajemnic i wysokiey o wierze Chrześcijańskiey nauki, burzą jey rzeczywistość, i uczą prawdziwey irreligii; niszcząc wszelką moralność, wiodą zwolenników i uczniów swoich do nieuchronney w tém i przyszłem życiu zguby: bo sami tylko bezrozumni myślą, że mogą obalić wiarę. Wiara pochodzi od Boga, i tak jest utwierdzona, jako słońce w pośrodku świata. Cóż zrobili, co powstawali na wiarę, fałszywi nauczyciele, i wszyscy, których oni uwiedli, ich naśladowcy? Znikli z powierzchni ziemi, poginęli w przepaściach zaburzeń narodowych, w proch się obrócili, bez pokuty i pogrzebu: a wiara trwa i trwać

(*) Ukaz ten wydrukowany w N. 154 Kuryera Litewskiego r 1824.

będzie, wyciągając ręce swe ku Niebu, i modląc się do Chrystusa Zbawiciela, ażeby wylał na nich kielich przebaczenia. Potrzebaż za przykład przywodzić, jak niewzruszone jest i szczęśliwe Państwo, złączone przymierzem prawowierney religii? Zwróćmy oczy na oyczyznę naszę. Kto w pamiętnym wieku tego dwónastym roku, przeciw obróconym na nas sił Europy całey, umocnił naród nasz jednoduszném męztwem? Wiara. Kto podnosił głos modlitwy swojey o zbawienie Cesarza i udarowanie go zwycięztwem nad nieprzyjaciołmi? Wiara. Kto w czasie długotrwającey nieobecności Jego z woyskami, w tak rozległem kraju naszem, porządek i pokoy zachował? Wiara. Kto po wygnaniu niszczącego nieprzyjaciela ze spaloney Moskwy, zapaliwszy nanowo kadzidło wonności, głośno zawołał: *powstanie Bóg i rozproszeni zostaną nieprzyjaciele jego?* Tryumfująca wiara. Lecz któż wyliczy te dobra, nie mówię zgoła o spodziewanych po śmierci, ale nawet i tu, w życiu na tém padole ziemskim, przez wiarę nam dawane? Powstawać więc przeciwko niey, przeciw tak zbawiennemu dla nas darowi, zesłanemu dla nas z miłosierdzia Naywyższego, burzyć czystą naukę Chrystusa nierozważnemi rozumowaniami ludzkiemi, nie tylko pychą bezrozumną, ale też przedsięwzięciem zbrodniczem. Toto zgubne zło Cesarz Jegomość wskazując, w przytoczonych wyżey wyrazach swoich: *Pomyślność narodowa wiele ztąd szkody ponieść może*, Naywyżey przydaje: *a tém samém obowiązani jesteście przed Bogiem i przed Nami, dołożyć czujnego nad tem dozoru, niszcząc i odkrywając wszelkie, rozrzucone po xiążkach, albo inaczey w pajane nauki fałszywe, i nie dopuszczając im pod żadną postacią istnieć i nanowo się zjawiać.* Otóż, Mościwi Panowie, na mnie i na was, spółpracowników moich, włożona święta powinność! Święta, równie dla woli Naypotężnieyszego Monarchy, jak i dla głosu własnego naszego sumnienia: bo i Bóg, i Monarcha, i Oyczyzna, wymagają, ażeby zasiewane były nasiona Ewanjeliczney nauki, a nie plewy fałszywych rozumowań, psujących serce i obyczaje. A zatym mam nadzieję i jestem przekonany, że każdy z WPP. poczyta sobie za powinność, czytając xiążki, albo rozpatrując sposób wykładanych nauk, zwrócić uwagę na to: azali nie są gdzie umieszczone jakie rozprawiania, lub myśli, albo wyrażenia, przeciwne Wierze, Rządowi i dobrym obyczajom. Jeżeli zaś w jakiémkolwiek dziele, takie mieysca dostrzeżone będą, tedy każdy, z powołania i należenia swego do Ministeryum Oświecenia Narodowego, i przez miłość dobra Oyczyzny, obowiązany jest je wypisać, albo zaznaczyć w xiążce, podać Rządowi Głównemu Szkół, który przedsięweźmie swe środki, do przecięcia i pohamowania tego zuchwalstwa złośliwie rozumujących: bez tego bowiem, dopuszczając działać zgorszeniu, próżno będziemy na sobie nosić imię oświecicieli narodowych, nie dopełnimy woli Monarszey, nie zachowamy dobra Oyczyzny, i będziemy musieli odpowiedzieć przed Bogiem i Monarchą.

Austrya.

Wiedeń dnia 28 grudnia.
(z Gazety Warszawskiey).

N. Cesarz Jmć zatwierdził towarzystwo ogniowe i upoważnił Rząd Austryi niższey do wydania stosowney odezwy do zwierzchności mieyscowych. Wspomnione towarzystwo, zrzekające się wszystkich zysków pieniężnych, i złożone z członków w Arcy-Xięztwie Austryi, poniżey *Ems*, liczyło do końca listopada r. b. 31.841 właścicieli domów, którzy się do niego zapisali, końcem wzajemnego zabezpieczenia 57,956 domów i zabudowań, wartości 17 milionów 362,675 złotych ryńskich pieniędzmi konwencyynemi.

Niemcy.

Od brzegów Menu d. 28 grudnia.
(z Gazety Warszawskiey).

Izba handlowa we *Frankforcie* nad *Menem*, maiąc sobie od wyższey władzy przedstawiony do opinii projekt utworzenia banku mieyscowego, oświadczyła jednomyślnie, iż zamysł ten nie odpowiada prawdziwym interessom stanu kupieckiego w mieście *Frankforcie*. Zdaje się więc, iż wspomniony projekt nie otrzyma zatwierdzenia od Senatu, i na przyszłość wniesionym nie będzie.

Słychać, iż stanom Wielkiego Xięztwa Badeńskiego podane zostanie nader ważne przełożenie, to jest, układ z dawnieyszą szlachtą Rzeszy, która odstępuie rządowi juryzdykcyi patrymonialney służącey jey podług Aktu Związku Niemieckiego.

Deputacya miasta *Manheimu* ofiarowała d. 26 b. m. jenerałowi porucznikowi baronowi *Stockhorn* i dyrektorowi powiatowemu *Fröhlich* dwa pięknie ozdobione puhary z napisem: *Wdzięczne miasto Manheim, w czasie powodzi d. 30 październikа 1824 roku;* a to na pamiątkę ratunku, jaki ci szanowni mężowie dawali nieszczęśliwym podczas tey okropney klęski.

Sasi, znaydujący się we *Frankforcie* nad *Menem* obchodzili d. 22 b. m. rocznicę urodzin Króla swego, *Fryderyka Augusta*, Nestora Monarchów Europeyskich, który teraz zaczął 75 rok życia swego.

Towarzystwo centralne dobroczynności w *Düsseldorf* otrzymało składki do d. 22 b. m. 8 073 talarów, na wsparcia nieszczęśliwych, którzy przez powódź majątek utracili. Zbierane na ten cel składki w kraju badeńskim wynoszą już 58 364 złotych niemieckich.

Zdaje się, iż układy ze Stolicą Apostolską i rządem niderlandzkim względem konkordatu niewzięły pomyślnego skutku.

Gazeta, wychodząca w *Szafuzie*, donosi, iż wszyscy oficerowie 2go półku szwaycarskiego, podali jenerałowi dowodzącemu w *Bajonnie* oświadczenie, iż nie życzą sobie weyść do służby hiszpańskiey.

Miasta hannowerskie doznają częstych pożarów. Niedawno spaliło się miasteczko *Salzheinmendorf*, gdzie przeszło 100 domów zgorzało.

Prussy.

Berlin d. 4 stycznia.
(z Gazety Warszawskiey.)

Pan *Nagler*, jeneralny pocztmistrz oraz Nadzwyczayny Poseł i Pełnomocny Minister przy seymie Związku Niemieckiego, udał się ztąd niedawno do *Wiednia*.

Cesarsko-Austryacki goniec gabinetowy *Leiden*, wyjechał z tuteyszey stolicy do *Wiednia.*

Królewiec d. 26 grudnia.
(z teyże gazety.)

Rozpoczęty d. 14 listopada seym stanów prowincyi naszey ukończył się d. 22 b. m.

List prywatny z *Memla* donosi, iż tam w nocy z d. 20 na 21 b. m. był mocny wicher północno zachodni, przez co woda w porcie podniosła się do takiey wysokości, jak była w roku 1802. Zalała bulwark przy moście aż do komory składowey, tudzież przyległe ulice. Nowy rynek był podobny do jeziora; pływano po nim czółnami. Z powodu wciskającey się wody musiano wyprowadzić więzniow do domu głównego straży. Szychty drzewa rozwaliły się, i gdyby woda jeszcze na kilka cali wezbrała, zalałaby komorę składową i ogromną zrządziłaby szkodę. Dotąd słychać, iż tylko pewna ilość cukru i zboże w jednym spichrzu przemokło. Między godziną 9tą i 10tą zrana zaczęła woda opadać, a wieczorem o godzinie 5tey wróciła do brzegów. Częste i mocne burze popsuły drogę nad brzegiem i uczyniły ją niebezpieczną. Kupiec *Müller z Hamburga*, jadący pocztą do *Memla*, utonął między *Nidden* i *Schwarzort* z pojazdem i 4ma końmi. Znaleziono potém pojazd, konie, nieco sprzętow i pieniądze; lecz zwłok nieszczęśliwego kupca, którego śmierć mieszkający tu oyciec i małżonka zostawiona w *Hamburgu* z dwojgiem dzieci opłakują, tudzież ciała pocztyliona, dotąd jeszcze nie można było znaleźć. Kilku dniami pierwiey, pocztmistrz w *Nidden* był świadkiem, jak pocztylion wiozący pocztę listową, utonął, jadąc nad brzegiem; koń tylko z tłómoczkiem z li-

stami uratował się. Od 9 tygodni panują także w *Królewcu* deszcze z wiatrem, przez co już kilkakrotnie niższe części miasta zalane były.

WŁOCHY.

Rzym d. 8 grudnia.

(*z Gazety Warszawskiey*).

Wiadomo, iż dawnieyszy pierwszy minister i polubieniec Baszy Egiptskiego, otrzymał od niego pozwolenie, aby mógł wysłać syna swego *Abrahama Caschiur* do *Rzymu* na naukę w *Collegium de propaganda fide*. Przed rokiem zaś Nuncyusz papiezki w *Alexandryi* doniosł, iż Basza oświadczył życzenie, aby Oyciec ś. mianował młodego *Abrahama Caschiur* Patryarchą w *Memphis*, i aby tenże mógł jak nayprędzey objąć tę dostoyność. Ze względu na wpływ mające ztąd korzyści dla religii katolickiey, Oyciec ś. na zgromadzeniu kardynałów postanowił nadać dostoyność biskupią młodemu *Caschiur* (lubo jeszcze niemającemu wieku przepisanego kanonami, bo dopiero zaczął rok 25 i mianować go Patryarchą w *Memfis*. Młody *Caschiur*, otrzymawszy oraz 30 000 szkudów na wydatki podróży od *Collegium de propaganda fide*, udał się do *Kairu*. Lecz jakież pióro określi zadumienie Stolicy Apostolskiey po odebraney wiadomości, iż w *Kairze* nie tylko nie uznano nowego Patryarchy, lecz nawet teraznieyszy minister baszy (gdyż oyciec *Caschiura* dawnieyszy minister umarł) niepozwolił mu wysieść na ląd. Młody Patryarcha znayduje się teraz w porcie *Genui*, gdzie odbywa kwarantannę.

— *Dnia* 16. —

Onegday ogłoszono tu edykt kardynała *Zurla*, jeneralnego wikaryusza, obeymujący przepisy względem ubioru kobiet. Wyrażono w nim: „Jeszcze w roku 1683, Papież Innocenty XI, kazał wydać surowe postanowienie, przeciwko nieprzyzwoitym ubiorom kobiet, i tym, któreby tak nagannym zwyczajem zawiniły, zagroził exkomuniką. Z boleścią musiał teraz Oyciec ś. Leon XII postrzedz, iż niemało kobiet na ulicach i mieysoach publicznych, a nawet w kościele, wykracza ubiorem swoim przeciw przystoyności, i chociaż po odprawionych niedawno missyach i ćwiczeniach religiynych, i po oycowskiem przez Papieża napomnieniu, z powodu rozpoczynającego się świętego (Jubileuszowego) roku, spodziewać się należy zwrócenia na drogę cnoty i uczciwości, jednakże ze względu na ważność przedmiotu, widzi się Jego Świątobliwość zniewolonym, zakazać wszelkiego nieprzyzwoitego ubioru pod zagrożeniem karami pieniężnemi i cielesnemi, mianowicie tym kobietom, które na pierwsze spóyrzenie zdają się okryte, a jednak przez obcisłe suknie dają zgorszenie i obrażają przystoyność. Wkłada się obowiązek na rodziców, mężów i właścicieli domów, aby nad tém czuwali; zabrania się oraz wszystkim krawcom, szwaczkom i utrzymującym stroje, robić takowych sukień i przedawać. Zaleca się przełożonym kościołów, zakrystyanom i t. d. aby damy, chcące wchodzić do kościoła bez zasłony, lub w nieprzyzwoitym ubiorze, grzecznie wypraszali; upoważnia się ich oraz do wyprowadzenia gwałtem czyniących opór, w czém wyższa władza pomagać im będzie. Wzywa się nakoniec wszystkich proboszczów i xięży, aby wszelkiemi sposobami przez napomnienia i kazania powściągali takowe nadużycie, i karność chrześciańską w zupełney świetności przywracali." — W drugiem tegoż dnia wydaném postanowieniu, zakazano oberżystom i t. d. przyymować nierządne i złą reputacyą mające osoby płci żeńskiey pod żadnym pretextem. Niemogą także mieć w pokojach gościnnych żadnych gorszących malowań i rycin, tudzież gry zakazaney w domu swoim.

HISZPANIA.

Madryt d. 16 grudnia.

(*z Korrespondenta Warszawskiego*)

P. *Campo-Sagrado* upraszał powtórnie Króla, aby go z Katalonii odwołano. Wyraził on, w przełożeniu swoiém,, Katalonia jest spokoynieyszą, aniżeli się spodziewać można było; lecz opinia powszechna jest więcey za ustawami rewolucyynego rządu, niż za teraźnieyszym rzeczy porządkiem. Wszakże tak nazwani, *Negros*, zachowują się bardzo spokoynie.

Sławny doktor *Castello* dostał niespodzianie rozkaz oddalenia się z *Madrytu*.

Woysko francuzkie, które wyszło już z *Madrytu*, i dostało rozkaz zatrzymania się w Starey-Kastylii, stoi ponad *Ebro* i *Duero*, jenerał tą dywizyą dowodzący, mieć będzie główną kwaterę w *Vittoria*.

Anglik *Dawnie* jeneralny inspektor ochotników Królewskich i dowódca woyska w Andaluzyi, nie był w *Kadyxie* dobrze przyjętym. Z odezwy municypalności tamteyszey wyczytać można, że pomimo wezwania, ani jeden ochotnik nie stawił się pod chorągiew anglika. Widać, że duma hiszpanów, jest tym obrażona, ażeby służyć pod rozkazami cudzoziemca. Wyprawiony jenerał w odezwie jaką w *Kadyxie* wydał, chwaląc w ogólności Andaluzyanów, wymawia ostro, opieszałość i nieprzychylność, mieszkańcom miasta *Vejer* i *Medyna-Sedonia*. Podobnież mocne wyrzuty robi mieszkańcóm miasta *Arcos de la Frontera*, gdzie nie mógł zebrać jednego oddziału ochotników, chociaż bandy łotrów codziennie w okolicach snują się i pod same bramy miasta zbliżać się ośmielają.

Kolumbiyska korweta *Kongres*, ścigana przez hiszpański okręt wojenny *Azya*, wpadła pod *Huanco* na mieliznę i rozbiła się.

Donoszą z *Puerto-Rico*, że była tam straszliwa burza, przez 24 godzin trwająca, która zniszczyła zupełnie wioskę *Carborojo*, i przesało 1170 domów w okolicach rozwaliła.

FRANCYA.

Paryż d. 25 grudnia.

(*z Gazety Warszawskiey*).

Gdy 23ci artykuł ustawy konstytucyyney przepisuje, aby pierwsze zgromadzenie prawodawcze, po wstąpieniu nowego Króla na tron, ustanowiło listę cywilną jego na cały ciąg rządu; zdaje się więc, iż okoliczność ta, będzie również jednym z pierwszych przedmiotów, które Izbom do naradzenia się podane zostaną. Teraźnieysze posiedzenia nie ukończą się zapewne w kwietniu, i podczas uroczystości koronacyi w maju, obrady zostaną odroczone. Izba Deputowanych składa się teraz z 430 członków.

Od czasu objęcia rządów teraźnieyszego Króla Francuzkiego, podano 30,000 próśb o wsparcie z kassy cywilney. Chociaż Monarcha wszystkie prośby łaskawie przyjął i sam je czytał, niepodobna mu jednak było przychylić się do wszystkich. Do wyznaczonych w rocznicę imienin swoich 200 pensyy przydał niedawno 300. Rodziny czterech braci *Chathelineau*, którzy w woynie wandeyskiey polegli, otrzymali 8,000 franków roczney pensyi. Na pomnik dla męczenników w *Quiberon* przeznaczył Monarcha 10,000 franków, Małżonka *Delfina* dała 500 franków ubogim krewnym jenerała *Pichegru*.

Przybyła tu Pani *Canning*, małżonka ministra angielskiego spraw zagranicznych.

Minister domu królewskiego, który od 3 miesięcy dał wysłuchanie więcey niż 2,000 osób, ogłosił wezwanie, aby przez ciąg teraźnieyszego posiedzenia Izb nie odwiedzano go bez potrzeby.

Czytamy w dziennikach tuteyszych, iż kapitan pewnego okrętu angielskiego, który nie dawno zawinął do *Liverpool*, oświadczył, iż na Kanale pływa tyle towarów z rozbitych okrętów, że mógłby był niemi naładować swóy okręt, gdyby mu czas pozwolił.

Z powodu częstych deszczów urwał się d. 15 b. m. znaczny kawał tarasu, przy zamku Xięcia *Orleanu* w *Amboise* i 5 domów ziemia zasypała; przez co jeden starzec utracił życie z córką swoją, a dwóch innych ludzi zostało skaleczonych.

Złożono Rządowi ogólny rapport o stratach, które nadzwyczayna powódź zrządziła w gminach francuzkich nad *Renem*. Szkody są ogro-

mne; kilka tysięcy ludzi nie ma schronienia i odzieży, a nawet doznaje głodu. Przedsięwzięto środki dla prędkiego zaradzenia nędzy.

Dnia 19 b. m. Arcy-Biskup *Paryzki* poświęcił 11 kapłanów, 39 dyakonów, 17 subdyakonów, 63 minorystów, w ogóle 156 osób.

Jeden z tuteyszych dzienników wyraża, iż list kardynała *Somaglia*, względem urządzenia interessów duchownych na wyśpie *Hayti* (*St. Domingo*), w którym prezydenta *Boyera* tytułuje naywyższym naczelnikiem (Chef supreme), może bydź uważany za pomyślny znak układów między Francyą a wspomnioną wyspą.

Administracya więzień oznaymiła urzędownie, iż z siedzących w 7miu tuteyszych więzieniach 11,032 więźniów, od 1 stycznia do 1 grudnia r. b. nie umarło jak 59, w więzieniach zaś *St. Denis* i *Villers-Cotterets*, w których osadzonemi są włoczęgi, żebracy i tym podobni, z 2,431 umarło 198. Przyczyna tey różnicy, nie jest inna, jak że w ostatnich więzieniach znayduią się starzy, rozpustni i chorowici ludzie. Liczba osadzonych w nowych więzieniach paryzkich wynosiła na początku teraźnieyszego roku 3,821, a na początku b. m. 3,526. W przeciągu tegoż czasu wypuszczonych zostało 9,672.

— *Dnia* 26. —

Z woyska naszego w Hiszpanii pozostanie 4osty półk piechoty linijowey *Figueras*, a 19sty w *Seo-Urgel*. Obie te twierdze są pod rozkazami jenerała porucznika *Rottenburg*, dowodzącego dywizyą we Wschodnich Pyrenach. *Barcellona*, *Hostalrich* i *Korunna* są pod rozkazami jenerała porucznika *Briset*, dowodzącego dywizyą w Katalonii. Powrót wszystkich półków został wstrzymany do czasu nieograniczonego, wyjąwszy Mozelski półk huzarów i 10ty półk lekkiey piechoty, z których pierwszy uda się do *Lugdunu*, a drugi do *Awenionu*; półki 11sty i 12sty piechoty linijowey pozostaną w *Saragossie*.

— *Dnia* 28. —

Król Jmć mianował Pana *Ravez* Prezesem izby deputowanych.

Wczora dał Monarcha wysłuchanie Xiążęciu Sasko-Koburgskiemu *Leopoldowi*. Tegoż dnia Delfin zwiedził więzienie woyskowe *Montigni*.

TURCYA.

Od granic tureckich dnia 14 grudnia.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Gazety włoskie umieściły następujący artykuł z *Ligowicy* pod d. 8 pazdziernika, wyjęty z gazety greckiey *Telegraf*: „Od różnych ziomków naszych, którym się udało umknąć z obozu nieprzyjacielskiego, a zwłaszcza od dwóch młodzieńców, zabranych w niewolą podczas niespodziewanego wpadnienia jazdy nieprzyjacielskiey na dolinę *Vrachori*, dowiedzieliśmy się, jaką szkodę zrządzili Turcy przez ten wypadek w tameczney okolicy. Wszystkim męszczyznom, których tam zostali, a których było 30, poucinali głowy; wzięli zaś z sobą 25 kobiet i dzieci. Za powrótem jazdy do *Caravensera*, kazał *Omer* basza stracić 10 kobiet, ostrzydz im głowy i przyłączyć do głów męszczyzn, a potém na znak odniesionego zwycięztwa posłać do *Laryssy*. W *Attyce* rozeszło się zupełnie woysko nieprzyjacielskie; piechota wsiadła w zatoce *Volo* na statki i popłynie do *Stambułu*, a jazda udała się spiesznie do *Zeituni*. Jenerał grecki *Mitzos* zajął miasto *Petraschik* (*Neopatra*).„

NIDERLANDY.

Bruxella dnia 28 grudnia.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Xiążę Oranii przybył onegday z *Petersburga* do tuteyszey stolicy, a na wiosnę znowu tam wyjedzie po swoję małżonkę.

Druga Izba powszechnych stanów krajowych odroczyła obrady swoje do 4 stycznia, a przez ten czas kommissye zaymą się roztrząsaniem kilku projektów do prawa.

ANGLIA.

Londyn dnia 21 grudnia.
(*z Gazety Warszawskiey*):

Dnia 18 b. m. odprawiła się w *Windsor* rada gabinetowa, na którey postanowiono znowu odroczyć Parlament do d. 3 lutego. Tegoż dnia były u Króla Jmci pokoje w Windsor; przy tey okoliczności Lord *Erskine*, mianowany posłem naszym przy dworze Wirtembrskim, pożegnał Monarchę, a Vice-Hrabia *Strangford*, który powrócił ze *Stambułu*, został przedstawiony Królowi Jmci.

Zebrana dotąd w tuteyszey stolicy składka na wsparcie wygnańców włoskich i hiszpańskich wynosi 44,000 zł. pol.

W zeszłym tygodniu wyprawiono ztąd gońca gabinetowego do *Ankony*, zkąd listy swoje pośle przez innego gońca do *Korfu*, i tam zaczeka na jego powrót.

Gazeta *Times* twierdzi ciągle, iż Król Jmć Francuzki powoła Xiążęcia *Polignac* do ministeryum swego.

Jedna z tuteyszych gazet pisze, iż dwór rzymski wstrzymał do późnieyszego czasu żądanie, aby duchowieństwu we Francyi przywrócono dobra; teraz zaś utrzymywanie xiąg stanu cywilnego ma bydź oddane duchowieństwu.

Słychać, iż Rząd nasz przychylił się do żądania Kompanii Wschodnio-Indyyskiey, względem powiększenia woyska w Indyach, dokąd albo pośle 6 półków, albo będące tam półki powiększy jedną kompanią.

Czytamy w gazecie *Morning-Chronicle*, iż Pan *Canning* jest w wielkim kłopocie z powodu interessów południowo amerykańskich. Pan *Hallert*, jeneralny konsul Buenos-Ayreski w *Londynie* nie jest jeszcze uznany, gdy tym czasem Pan *Porish*, takiż konsul angielski w Buenos-Ayres, został tam nayokazaley przyjęty. Podobnież przyjęto półkownika *Hamilton* w *Bagota*, gdy tymczasem Pan *Hurtado* bawi w Anglii, jako prywatny człowiek. Taki sam przypadek zachodzi względem P. *Michilena*, posła mexykańskiego, kiedy wiele honorów okazano Panu *Herwey* w *Mexyku*.

— *Dnia* 23. —

Xiążę *Wellington* miał niedawno dwie długie narady z Hrabiami *Westmoreland* i *Bathurst*. Słychać o rozdwojeniu zdań ministrów naszych, względem interessow greckich i nadania swobód katolikom irlandzkim.

Gazety tuteysze umieszczają różne uwagi z powodu, iż dobrowolne z gabinetu oddalenie się Lorda *Sidmouth*, tak dawnego urzędnika, małe wrażenie uczyniło, i że P. *Canning* ma wielką przewagę.

Odebrane tu listy z Hiszpanii wyrażają, iż budowane w *Ferrolu* fregaty ukończą się w lutym lub marcu i z oddziałem woyska, złożonym blisko z 500 ludzi popłyną na Ocean. Woysko francuzkie zaczęło wychodzić z *Korunny*, lecz z powodu powstałych zaruchów, natychmiast powróciło. Donoszą także, iż były naczelnik polityczny *Escario* dowodzi bandą konstytucyonistów w *Rioja*.

Składka, zbierana przez tuteyszego bankiera *Goldchsmidt* dla niemców, których powodź do nędzy przywiodła, wynosi przeszło 80 000 zł. pol. w *Manchester* zebrano już tym celem 52,800 zł. pol.

Rząd wyspy *Hayti* (*St Domingo*) ma zaciągnąć w *Londynie* pożyczkę w ilości 86 milionów franków, dla wynagrodzenia francuzom, którzy posiadali tam plantacye.

Pozwolono drukować, Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 2.

Wilno dnia 5 stycznia v. s. 1824 Roku.

ОБЪЯВЛЕНІЕ.

1 Императорскаго Воспитательнаго дома отъ С. Петербургскаго Опекунскаго Совѣта симъ объявляется, что въ ономъ продается за неплатежъ процентовъ заложенное недвижимое имѣніе Витебскаго Помѣщика Викентія Хржановскаго, состоящее Витебской Губерніи Невельскаго Повѣта при Сельцѣ Мацковѣ 4, въ деревнѣ Починкахъ 18 и того мужеска пола двадцать двѣ души со всею принадлежащею къ онымъ землею и всякимъ на ней строеніемъ; для чего и назначаются торги будущаго 1825 года апреля мѣсяца: первый 7го, вторый 9го и третій 14 числъ; желающіе оное имѣніе купить благоволять являтьса въ Опекунской Совѣтъ означенныхъ числъ въ присудственное время гдѣ могутъ видеть опись имѣнію и условія.

За Экспедитора Петръ Мещерскій.

Ogłoszenie.

1. Od Rady Opiekuńskiey Sankt-Petersburskiey CESARSKIEGO Domu wychowania ogłasza się: iż w niey przedaje się za nieopłacenie procentow, oddany na ewikcyą nieruchomy majątek Obywatela Witebskiego Wincentego Chrżanowskiego, położony w Gubernii Witebskiey powiecie Newelskim, składający się z przysiołka Mackowa dusz 4, ze wsi Poczynkach 18, w ogóle dusz płci mężkiey 22, ze wszelką należącą do niego ziemią i wszelkiem na niey zabudowaniem, na co naznaczają się targi następującego 1825 roku w miesiącu aprylu: pierwszy dnia 7, drugi 9, a trzeci 14. Zyczący kupić pomieniony majątek, zechcą przybydź do Rady Opiekuńskiey w dniach oznaczonych wczasie posiedzenia, gdzie mogą widzieć inwentarz majątku i warunki.

Za Expedytora Piotr Meszczerski.

---

1 Императорскаго Воспитательнаго дома отъ С. Петербургскаго Опекунскаго Совѣта симъ объявляется, что въ ономъ продается за неплатежъ процентовъ заложенное недвижимое имѣніе Себежскаго Повѣта помѣщика Ивана Игнатовича Потриковскаго, состоящее Витебской Губерніи Себежскаго Повѣта при имѣніи Корасне дворовыхъ 11, въ деревняхъ Дубровнѣ 8, Поддубнѣ 18, Хамелище 24, Лугинкѣ 22, Обители 7, Пыжовѣ 17, Поддаче 18, Мельницѣ 12 и того сто тридцать семь душъ мужеска пола съ принадлежащею землею и на ней всякимъ строеніемъ; для чего и назначаются торги будущаго 1825 года апреля мѣсяца: первый 7го, вторый 9го и третій 14 числъ; желающіе оное имѣніе купить благоволять являтся въ Опекунскій Совѣтъ означенныхъ числъ въ присудственное время, гдѣ могутъ видѣть опись и условія.

За Экспедитора Петръ Мещерскій.

1. Od Rady Opiekuńskiey Sankt-Petersburskiey CESARSKIEGO Domu Wychowania ogłasza się, iż w niey przedaje się za nieopłacenie procentow, oddany na ewikcyą nieruchomy majątek, Obywatela powiatu siebieżskiego, Jana Ignacego syna Potrykowskiego, położony w Gubernii Witebskiey, powiecie Siebieżskim, przy majątku Koraśnie dwornych dusz 11, we wsiach: Dubrownie 8, Poddubniu 18, Chamieliszczu 24, Ługinku 22, Obiteli 7, Pyżowiu 17, Poddacze 18, Mielnice 12, w ogóle 137 dusz płci mężkiey, z należącą ziemią i na niey wszelkim zabudowaniem; na co naznaczają się targi następującego 1825 roku, miesiąca kwietnia, w dniach 1szy, 7, 2gi 9, a trzeci 14; życzący kupić pomieniony majątek, zechcą przybydź do Rady Opiekuńskiey w dniach oznaczonych w czasie posiedzenia, gdzie mogą widzieć inwentarze i warunki.

Za Expedytora Piotr Meszczerski.

---

1. Administracya Dowódzcy Wileńskiego Arsenału ogłasza: iż, chociaż dom, do tegoż Arsenału należący w mieście Wilnie, na Sawicz ulicy położony, przeznaczony był na przedaż, lecz że zdarzyła się jego potrzeba, stosownie do rozkazu Departamentu Artylleryyskiego, danego do Arsenału Wileńskiego, pod dniem 21 zeszłego decembra z N. 11,554, wstrzymuje się przedaż jego na czas poźnieyszy, aż kiedy zupełnie stanie się niepotrzebnym, i powtórnie się przeznaczy na przedaż przez pomieniony Departament.

---

1. Ponieważ tuteyszy dom handlowy G. i D. *Zimmermann* w interessie układow z uczestnikami wyż rzeczonego domu handlowego między sobą i z tymi, z którymi on zostawał w stosunkach handlowych, prosił Szlachetney Rady Cesarskiego miasta *Rygi* o *proclama ad convocandos creditores* rzeczonego domu handlowego, do którey to prośby przychylono się, i żałujący zostali odesłani do Szlachetnego Sądu Woytowskiego; przeto wzywają się przez tenże Sąd Woytowski wszyscy i każdy z tych, którzyby do domu handlowego G. i D. *Zimmermann*, z jakiegobądź powodu wynikłe pretensye i należności mieć sądzili, ażeby z prawnemi dowodami jawili się w przeciągu 6ciu miesięcy od daty, naypoźniey do 18 kwietnia roku przyszłego do Sądu Woytowskiego *sub poena praeclusi et perpetui silentii*; a w przypadku jeśliby stawienie się miało nastąpić przez plenipotentów, wtedy ci w biegu tego ogłoszenia powinni złożyć prawne swe pełnomocnictwa do akt, w przeciwnem zdarzeniu stawanie będzie uważane na niebyłe. Publicatum w *Rydze* dnia 18 października r. 1824.

E. J. Heidner.

Jud. P. Imp. Civ. Rig. p. t. S.

---

1. Sąd Exdywizorski za Remissą Litewsko-Wileńskiego Głównego Sądu 2go Departamentu na iednoczasowe usatysfakcyonowanie wszystkich kredytorów i pretensorow JW. Tadeusza Bystrama Podkomorzego, ustanowiony w Maiątku Gutminianach w powiecie upitskim exystuiący; postanowił Dekret swóy oczewisty w dniu 29 xbra roku teraz idącego ogłosić. Żeby więc interessowane wtem dziele strony na pomieniony termin dla oświadczenia swych wzg ędnie dekretu zamiarow iawiły się zawiadamia. Dat. roku 1824 mca xbra 18 dnia.

Antoni Kociełł Sędzia Ziemski Ptu Zawileyskiego Exdywizor prezyduiący.

Anioł Kniaź Żagiell pisarz Ziem. ptu Wiłkomierskiego Exdywizor.

Adam Wądołowski Sędzia Ziemski powiatu Kowieńskiego Exdywizor.

Michał Grądzki Ziemski ptu wiłkom. i Exdywizorski Regent.

Od Mińskiey Skarbowey Izby ogłasza się; iż niżey wyrażone skarbowe majątki i czynszowe artykuły wypuszczają się od d. 12 apryla następującego 1825 roku, na oznaczony naprzeciw każdego czas, w arendowną dzierżawę, a zatém życzący wziąć w arendę, zechcą przybyć do tey Izby, z dostatecznemi w proporcyi dwóletniego dochodu ewikcyami, do targow na terminy: 1szy 9, 2gi 10, a 3ci ostateczny d. 15 marca 1825 roku. Majątki zaś te są następujące:

Nazwiska majątków.	w nich folwarkow.	Podług ostatniey rewizyi.			Rocznego podług inwentarzow płacącego się dochodu i naddanych tak przy poprzednich jako i przy ostatnich targach.				Na wiele lat?
		Dymow	Dusz męż.	Dusz żeń.	Srebrem Rubli	Srebrem Kop.	Assygn. Rubli	Assygn. Kop.	
W powiatach.									
Wileyskim.									
W miasteczku Markowie pustoszy ziemi uprawney 6 włok 15 morgow i sianożęci 2 włoki 5 morgow 150 prętow	—	—	—	—	97	65	—	—	
Starostwo Bytkowskie uprawney 105, sianożęci 7 dziesięcin z sążniami .	—	—	—	—	68	—	—	—	
Dziśnienskim.									
Część starostwa Sutorowickiego . . .	—	2	5	6	62	40	—	—	
Część starostwa Bernatowskiego: uprawney 206, sianożęci 21 dziesięcin z sążniami	—	—	—	—	71	20	—	—	
Starostwa Brasławskiego folwark Marjanow	1	10	21	31	989	$6\frac{3}{4}$	—	—	Na dwanaście lat.
Borysowskim.									
Starostwo Swiridowskie	1	25	76	82	427	60	—	—	
— — Hibayłowskie	1	46	106	116	601	$42\frac{1}{2}$	—	—	
Bobruyskim.									
Woytowstwo Załuskie	1	95	259	249	1437	$5\frac{1}{2}$	919	$98\frac{1}{2}$	
							a nadda	no	
							180	$1\frac{1}{2}$	
Starostwo Grajewszczyzna, uprawney 19, sianożęci 1 dziesięcina z sążniami	—	—	—	—	12	96	—	—	
					a nadda	no			
Pińskim.					2	4	—	—	
Starostwo Saczkowickie	—	6	13	15	69	—	—	—	
					a nadda	no			
Starostwo Suszyckie, uprawney 59, sianożęci 4 dziesięciny z sążniami .					76	—	—	—	
	—	—	—	—	46	20	—	—	
					a nadda	no			
Czerniachowskie, uprawney 16 dziesięcin z sążniami					3	30	—	—	
	—	—	—	—	14	25	—	—	
					a nadda	no			
					2	75	—	—	

Sowietnik Teodor Allard
Sekretarz Michał Iwanow.
Stoła naczalnik Hołyniewicz.

---

1. W dzień Nowego Roku zginęła młoda suczka z rodzaju Tryksów, kasztanowata, z krótko uciętemi uszami i ogonem; ktokolwiekby dostawił oną do kamienicy Szwarca na Zamkowey ulicy, lub też okazał mieysce, gdzie się znayduje, pięć rubli srebrem nadgrody odbierze.

---

2 *Z majątku Szereykiszek w Ptcie Wileń. położonego dziedzictwa Xcia Józefa Giedroycia Szam. b Dwor. Pol., w roku idacym w miesiącu 7brze zbiegł poddany na imie Michał syn Bartłomieja Baśko, którego przymioty następne: urody średniey, twarzy okrągłey, nosa małego spłaszczonego, włosow świattych rzadkich, w hos mówi, głuchy, wieku lat 25. Lat zaś dwie wprzódy, zbiegł także poddany, Jakób Jerzego syn Smuyko, oczu i włosow ciemnych, nosa małego w górę zadartego, urody małey, pochyło nieco chodzi, po polsku mówi czysto, wieku lat 21, ktoby z takowych ludzi miał którego w swym majątku, raczy odesłać onego na mieysce zkąd zbiegł, lub do Powiatowey Wileń. Policyi, wrazie zaś przeciwnym dziedzic onych, przymuszonym będzie, za wyśledzeniem dopominać się w właściwem mieyscu, o kary na przechowujących prawami przepisane, i w tym celu mnieysze przez awizacyą w Kuryerze Lit. czyni się ostrzeżenie.*

Józef Xiążę Giedroyć.
